

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล

แถลงการณ์

เขียนมา: กองกำลังความมั่นคงพม่าเข้าโจมตีชาวโรฮิงญาในปฏิบัติการกวาดล้างอันโหดร้ายในรัฐยะไข่

- การละเมิดสิทธิโดยทหารเมียนมาอาจเข้าข่ายอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ
- ทหารเมียนมาสังหารและข่มขืนชาวโรฮิงญา
- เฮลิคอปเตอร์กระดิงใส่ชาวบ้านแบบไม่เลือกเป้าหมาย
- บังกลาเทศผลักดันผู้ลี้ภัยหลายพันคนกลับอย่างผิดกฎหมาย

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลเปิดเผยรายงานฉบับใหม่ พบว่ากองกำลังความมั่นคงของเมียนมามีส่วนรับผิดชอบต่อการสังหาร การข่มขืน การเผาบ้านเรือนและหมู่บ้าน ซึ่งเกิดขึ้นหลายครั้งระหว่างปฏิบัติการปราบปรามชาวโรฮิงญาอย่างรุนแรงในรัฐยะไข่ โดยการกระทำดังกล่าวอาจเข้าข่ายอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ชาวโรฮิงญาทั้งในเมียนมาและบังกลาเทศ ประกอบกับการวิเคราะห์ภาพถ่ายดาวเทียม ภาพถ่าย และวิดีโออื่นๆ ชี้ให้เห็นว่ามีการจับกุมประชาชนหลายสิบคนโดยพลการในปฏิบัติการอันโหดร้ายและไม่ได้สัดส่วนของกองทัพเมียนมาในรัฐยะไข่ช่วงสองเดือนที่ผ่านมา

ราเฟนดี จามิน (Rafendi Djamin) ผู้อำนวยการสำนักงานภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และแปซิฟิก แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล กล่าวว่า “กองทัพเมียนมาพุ่งเป้าโจมตีพลเรือนชาวโรฮิงญาอย่างโหดร้ายและเป็นระบบด้วยปฏิบัติการที่ใช้ความรุนแรง มีผู้ชาย ผู้หญิง เด็ก ครอบครัว และหมู่บ้านต่างๆ ถูกโจมตีและทำร้ายผ่านวิธีการลงโทษแบบรวมหมู่”

“ปฏิบัติการที่น่าชิงชังของทหารดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งของการมุ่งโจมตีพลเมืองอย่างกว้างขวางและเป็นระบบ โดยอาจถือว่าเป็นอาชญากรรมต่อมนุษยชาติ เรามีความกังวลว่าเรื่องราวความโหดร้ายทารุณที่เราได้รับทราบอาจเป็นเพียงยอดของภูเขาน้ำแข็งเท่านั้น”

“ในขณะที่กองทัพเมียนมามีส่วนรับผิดชอบโดยตรงต่อการละเมิดสิทธิเหล่านี้ กอง ชาน ซูจีเองก็ล้มเหลวที่จะปฏิบัติตามความรับผิดชอบทางการเมืองและศีลธรรมของตน โดยไม่ได้พยายามหยุดยั้งหรือประณามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐยะไข่แต่อย่างใด”

การโจมตีและสังหารอย่างไม่เลือกเป้าหมาย

กองกำลังความมั่นคงของเมียนมาได้เริ่มปฏิบัติการครั้งใหญ่ทางตอนเหนือของรัฐยะไข่ภายหลังเหตุโจมตีบ่อน้ำจืดชายแดนเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2559 ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ตำรวจเสียชีวิตเก้าราย โดยกองทัพได้กล่าวหาว่ากลุ่มติดอาวุธที่เป็นชนกลุ่มน้อยชาวโรฮิงญาเป็นผู้ก่อเหตุ

จากการศึกษาของแอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลพบว่าปฏิบัติการของกองทัพเมียนมามีความรุนแรงเกินกว่าที่จะถือเป็นปฏิบัติการที่ได้สัดส่วนต่อภัยทางความมั่นคง ประจักษ์พยานจำนวนมากบรรยายถึงสถานการณ์ที่ทหารเข้าไปยังหมู่บ้านและจุดไฟเผาอย่างไม่เลือกเป้าหมาย รวมทั้งสังหารชาวบ้านทั้งที่เป็นผู้หญิง ผู้ชาย และเด็ก มีอย่างน้อยหนึ่งกรณีที่ทหารลากชาวบ้านออกจากบ้านของพวกเขาเพื่อมายิงจนเสียชีวิต ทั้งนี้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลไม่สามารถคาดการณ์จำนวนผู้เสียชีวิตที่แน่นอนได้

ในอีกเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2559 กองทัพได้ส่งเฮลิคอปเตอร์ติดปืนกลสองลำเพื่อบินไปยังหมู่บ้านหลายแห่งทางตอนเหนือของรัฐฉานหลังมีการปะทะกับกลุ่มที่ต้องสงสัยว่าเป็นกลุ่มติดอาวุธ เฮลิคอปเตอร์ของทหารได้กระวาดยิงแบบไม่เลือกเป้าหมายไปยังชาวบ้านที่กำลังหลบหนีด้วยความตกใจ ทำให้มีผู้เสียชีวิตไม่ทราบจำนวน ในวันต่อมาทหารยังจุดไฟเผาบ้านเรือนอีกหลายร้อยหลัง

ชายวัย 30 ปีคนหนึ่งเล่าว่า “พวกเรากลัวมากเมื่อได้ยินเสียงเฮลิคอปเตอร์ ... ทหารกระวาดยิงทั่วไปหมด ไม่ว่าพวกเขาจะมองไปเห็นใคร ก็เลยยิงลงมาจากเฮลิคอปเตอร์ พวกเขายังอยู่อย่างนั้นนานมาก ... พวกเรานอนหลับในคืนนั้น และเช้าวันต่อมาทหารก็กลับมาและเริ่มกระวาดยิงอีกครั้ง”

การข่มขืนและความรุนแรงทางเพศ

ทหารเมียนมา ยังคงก่อเหตุข่มขืนและล่วงละเมิดทางเพศต่อผู้หญิงและเด็กผู้หญิงในปฏิบัติการด้านความมั่นคงครั้งนี้ด้วย โดยมักเป็นส่วนหนึ่งของการบุกโจมตีภายหลังจากที่ผู้ชายในหมู่บ้านหลบหนีไปแล้ว

แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล ได้สัมภาษณ์ผู้หญิงชาวโรฮิงญาหลายคนซึ่งเล่าว่าพวกเธอถูกทหารข่มขืน รวมถึงอีกหลายคนที่ได้พบเห็นว่าการข่มขืนเกิดขึ้น ส่วนผู้ทำงานให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมในบังกลาเทศยืนยันข้อมูลว่าพวกเขาได้ให้การรักษายาพยาบาลต่อเหยื่อการข่มขืนหลายคนที่ย้ายมาหลบหนีข้ามชายแดนเข้ามา

ฟาติมาห์ อายุ 32 ปี เป็นหนึ่งในผู้หญิงชาวโรฮิงญาที่หลบหนีไปยังบังกลาเทศ เธอบอกว่าทหารบุกเข้ามาในหมู่บ้านลากเธอออกไปที่นาข้าวและข่มขืนเธอ “ทหารสามนายข่มขืนฉัน ... หลังจากนั้น ฉันก็ทำอะไรไม่ได้เลยเพราะหมดสติไป ... พอตื่นขึ้นมาตอนเช้า ฉันลุกขึ้นนั่งไม่ได้ ได้แต่คลานไปตามคันนา”

การจับกุมและควบคุมตัวโดยพลการ

ทหารและตำรวจตระเวนชายแดนได้ของเมียนมาได้จับกุมชาวโรฮิงญาหลายร้อยคน โดยเฉพาะผู้ชาย และมักพุ่งเป้าไปที่ผู้สูงวัย นักธุรกิจ และผู้นำชุมชน โดยรายงานระบุถึงการจับกุมและควบคุมตัวโดยพลการอย่างน้อย 23 กรณี ซึ่งเป็นเรื่องราวของชาวโรฮิงญาที่ถูกตำรวจนำตัวออกมาจากบ้านโดยไม่แจ้งให้ครอบครัวของพวกเขาทราบว่าจะไปที่ไหน รวมทั้งไม่มีการแจ้งข้อกล่าวหาใดๆ

สื่อของทางการเมียนมารายงานว่า มีผู้เสียชีวิตในระหว่างการควบคุมตัวอย่างน้อยหกคน นับตั้งแต่ทหารเริ่มปฏิบัติการในพื้นที่ ข้อมูลดังกล่าวก่อให้เกิดความกังวลอย่างมากว่าอาจเกิดการทรมานระหว่างการควบคุมตัวด้วย

กองกำลังความมั่นคงยังมักทุบตีชาวโรฮิงญาระหว่างการจับกุม ผู้หญิงคนหนึ่งอธิบายถึงวิธีการอันโหดร้ายทารุณที่กองกำลังความมั่นคงใช้กับลูกชายสองคนของเธอที่ถูกจับกุม “ลูกชายฉันสองคนถูกทหารมัดมือไว้ข้างหลัง จากนั้นก็ถูกรุมซ้อมอย่างหนัก ทหารเตะพวกเขาเข้าที่หน้าอก ฉันเห็นกับตาและได้แต่ร้องไห้เสียงดัง”

ปฏิบัติการล้างแผ่นดิน

จากการสัมภาษณ์เหยื่อและการวิเคราะห์ข้อมูลภาพถ่ายดาวเทียม แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลสามารถยืนยันได้ว่าทหารเมียนมาได้เผาทำลายอาคารบ้านเรือนของชาวโรฮิงญากว่า 1,200 แห่ง โดยในบางกรณีเป็นการเผาทั้งหมู่บ้าน ประชาชนหลายคนเล่าถึงการใช้อาวุธของทหาร ซึ่งดูเหมือนจะมีการใช้ปืนยิงจรวดแบบอาร์พีจีเพื่อทำลายบ้านเรือนประชาชนด้วย

หมู่บ้านที่ถูกทำลายอย่างหนักคือหมู่บ้านที่มีการปะทะระหว่างทหารกับกลุ่มติดอาวุธ แสดงให้เห็นว่าทหารใช้ปฏิบัติการเหล่านี้เพื่อตอบโต้การโจมตีของกลุ่มติดอาวุธ

หายนะด้านมนุษยธรรม

ชาวบ้านหลายหมื่นคนตกอยู่ในความเสี่ยงที่จะเกิดวิกฤตด้านมนุษยธรรม หลังทางการเมียนมามีคำสั่งห้ามไม่ให้หน่วยงานด้านมนุษยธรรมทั้งหมดเดินทางเข้าสู่ตอนเหนือของรัฐยะไข่ แม้ว่าก่อนวันที่ 9 ตุลาคม ระดับภาวะขาดสารอาหารในพื้นที่จะอยู่ในขั้นรุนแรงมากแล้วก็ตาม โดยประชาชน 150,000 คนต้องพึ่งพาอาหารแจกเพื่อประทังชีวิต

การสั่งระงับบริการด้านสุขภาพทำให้เกิดความกังวลอย่างมากต่อผู้ที่กำลังเจ็บป่วย โดยเฉพาะผู้หญิงตั้งครรภ์และผู้หญิงที่เพิ่งคลอดลูก หลายคนไม่สามารถเข้าถึงบริการทางการแพทย์ได้ ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมา มีประชาชนอย่างน้อย 30,000 คนถูกบีบให้ต้องหลบหนีจากบ้านเรือนตนเองและต้องหาทางเอาตัวรอดด้วยตัวเอง เนื่องจากหน่วยงานด้านมนุษยธรรมไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือพวกเขาได้

ความล้มเหลวทางการเมือง

ทางการเมียนมาปฏิเสธการกระทำอย่างชัดเจน โดยระบุว่ากองทัพไม่ได้ละเมิดสิทธิมนุษยชนใดๆ ระหว่างปฏิบัติการครั้งนี้ ท่ามกลางหลักฐานมากมายที่ชี้ไปในทางตรงกันข้าม

เป็นที่น่าสงสัยว่าอง ซาน ซูจี มุขมนตรีแห่งรัฐและผู้นำในทางปฏิบัติของรัฐบาลพลเรือนพม่า จะมีบทบาทอย่างไรในกรณีนี้ เนื่องจากกองทัพเมียนมาสามารถปฏิบัติหน้าที่โดยไม่อยู่ใต้การกำกับดูแลของพลเรือน และยังมีอำนาจควบคุมการดำเนินงานหลายส่วนในรัฐบาล อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมาเธอไม่ออกมาพูดประณามความทารุณที่เกิดขึ้นแต่อย่างใด และดูเหมือนว่าไม่ต้องการจะทำเช่นนั้น หรือไม่สามารถทำเช่นนั้นได้

“ทางการเมียนมาจงใจเพิกเฉยต่อการละเมิดสิทธิที่เกิดขึ้นโดยกองทัพในรัฐยะไข่ การละเมิดที่ปราศจากเหตุผลอย่างสิ้นเชิงเหล่านี้ต้องยุติลงโดยทันที และต้องมีการสอบสวนอย่างเป็นอิสระเพื่อรับประกันว่าผู้กระทำผิดมาจะถูกนำตัวมาลงโทษ” ราเฟนดี จามินกล่าว

ความทุกข์ยากในบังกลาเทศ

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ชาวโรฮิงญาหลายหมื่นคนหลังไหลข้ามพรมแดนไปยังบังกลาเทศในช่วงสองเดือนที่ผ่านมา เพื่อหาที่ปลอดภัย ทั้งนี้ ไม่มีใครทราบจำนวนผู้ลี้ภัยที่แท้จริงได้ แต่ทางสหประชาชาติประมาณการว่ามีอย่างน้อย 27,000 คน

เพื่อรับมือกับการไหลทะลัก ทางรัฐบาลบังกลาเทศได้เพิ่มความเข้มงวดในการขึ้นนโยบายปิดพรมแดนด้านติดกับเมียนมา ซึ่งใช้มาเป็นเวลานาน มีการควบคุมตัวและผลักดันผู้ลี้ภัยหลายพันคนออกนอกประเทศ ซึ่งถือเป็นการปฏิบัติที่ขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ เพราะเป็นการละเมิดหลักการไม่ส่งกลับ (non-refoulement) ซึ่งห้ามไม่ให้ผลักดันผู้คนกลับไปยังประเทศหรือดินแดนที่มีความเสี่ยงว่าพวกเขาจะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงโดยเด็ดขาด

การจับกุมและส่งกลับบีบให้ผู้ลี้ภัยชาวโรฮิงญาต้องหลบซ่อนตัวตามค่ายผู้อพยพ หมู่บ้าน และป่าเขาตลอดแนวพรมแดนด้านตะวันออกเฉียงใต้ของบังกลาเทศ พวกเขาใช้ชีวิตอยู่อย่างยากลำบาก เนื่องจากรัฐบาลเพิ่มความเข้มงวดและจำกัดความช่วยเหลือ โดยอ้างว่าเพื่อหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดปัจจัยที่ดึงดูดผู้อพยพหน้าใหม่เข้ามา

“รัฐบาลบังกลาเทศต้องเปิดพรมแดนให้ผู้แสวงหาที่พักพิง และยุติการปฏิบัติต่อชาวโรฮิงญาที่เข้าประเทศเพราะความยากลำบากราวกับเป็นอาชญากรรม กลุ่มให้ความช่วยเหลือด้านมนุษยธรรมต้องได้รับอนุญาตให้สามารถเข้าถึงประชาชนหลายหมื่นคนที่หลบหนีภัยร้ายจากเมียนมาโดยไม่มีข้อจำกัด” แชมปา พาเทล (Champa Patel) ผู้อำนวยการสำนักงานภูมิภาคเอเชียใต้ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนลกล่าว

หมายเหตุ

ท่านสามารถเข้าไปดูภาพถ่ายและภาพถ่ายดาวเทียมได้ที่: <https://adam.amnesty.org/asset-bank/images/assetbox/c9ee96eb-cd29-4ef5-8f9f-ca0ac120f398/assetbox.html>

สำหรับการขอรายงานหรือการนัดสัมภาษณ์ โปรดติดต่อ:

ลอนดอน – Olof Blomqvist, olof.blomqvist@amnesty.org, +44 (0) 7904 397956

ฮ่องกง – Tom Mackey, tom.mackey@amnesty.org, +852 6026 3992

ข้อมูลเพิ่มเติม โปรดติดต่อฝ่ายสื่อ แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล กรุงลอนดอน

สำนักเลขาธิการสากล แอมเนสตี้ อินเตอร์เนชั่นแนล, 1 Easton St., London WC1X 0DW, UK

โทรศัพท์ +44 20 7413 5566 หรือ +44 (0) 777 847 2126 อีเมล: press@amnesty.org twitter: [@amnestypress](https://twitter.com/amnestypress)